

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος

Συνδρομὴ ἰτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἰνταξίπαρχίας φρ. 12, ἰν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. - Ἀποδομὴ ἀφ' ἑκάστης ἡμέρας ἰανουαρίου καὶ σπουδαίων ἡμερῶν ἰτησίας - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου 6.

4 Ἰανουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκης. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπό***]

Συνέχεια· ἰδί σελ. 817.

Κατ' ἀμφοτέρως δὲ τὰς περιπτώσεις βαίνει σχεδὸν πάντοτε κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν καταστροφὴν του, διότι, ἂν δὲν ὑπάρχῃ μεταξύ τῶν γυναικῶν ζηλοτυπία ἐξ ἔρωτος, θὰ ὑπάρχῃ ὅμως πάντοτε σχεδὸν ζηλοτυπία ἐκ φιλαυτίας, ἀντιζηλία φιλοδοξίας, ἀμιλλα πολυτελείας· ἐκεῖνος δὲ δὲν δύναται νὰ φιλοδώρησῃ εἰς τὴν εὐνοουμένην τῆς ἡμέρας ἐν κειμήλιον ἢ ἐν ὄχημα ἢ μίαν ἔπαυλιν εἰς τὸν Βόσπορον, χωρὶς ν' ἀναστατώσῃ τὸ πᾶν ἐν τῇ οἰκίᾳ του· ὅθεν καὶ ἀναγκάζεται νὰ κάμῃ δι' ὅλας ὅ,τι ἤθελε νὰ κάμῃ διὰ τὴν μίαν, τούτεστι νὰ ἐξαγοράσῃ διὰ χουσοῦ τὴν οἰκιακὴν του εἰρήνην. Ὅ,τι δὲ συμβαίνει μεταξύ τῶν γυναικῶν, συμβαίνει καὶ μεταξύ τῶν τέκνων, τὰ ὅποια ἢ εἶνε τέκνα τῆς παρημελημένης μητρὸς καὶ μισοῦσιν, ἢ τῆς εὐνοουμένης καὶ μισοῦνται. Εὐκόλως δὲ δύναται τις νὰ φαντασθῇ ποίαν ἀνατροπὴν εἶνε δυνατόν νὰ λάβωσι τὰ τέκνα ἐν τῷ χαρεμίῳ, ἐν ταῖς οἰκίαις ἐκεῖναίς, ὅπου ὑπάρχουσι τόσαι μνησικακίαι καὶ βλαδιουργίαι, ἐν τῷ μέσῳ τῶν δουλίδων καὶ τῶν εὐνούχων, ἄνευ τῆς συμβουθείας τοῦ πατρὸς, ἄνευ τοῦ παραδείγματος τῆς ἐργασίας, ἐντὸς τῆς ταπεινότητος ἐκείνης καὶ ὀλιγότητος· ἰδίως δὲ τὰ κοράσια, ἅτινα συνηθίζουσιν ἐξ ἀπαλῶν ὀνούχων ν' ἀναθέτωσιν ὅλας τὰς ἐλπίδας τῆς εὐτυχίας των εἰς τὰς τέχνας ἐκεῖνας τῆς προτεκλύσεως, διὰ τὰς ὁποίας εἶνε λίαν ὑπέροχον τὸ ὄνομα τῆς «ἐρωμένης», καὶ τὰ ὅποια διδάσκονται τὰς μὲν τέχνας ταύτας παρὰ τῆς μητρὸς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον παρὰ τῶν δουλίδων, καὶ τὰ περαιτέρω παρὰ τοῦ Καραγκιόζ.

* *

Ἐπὶ τῶν εἰρηνηκῶν καὶ τῶν τρικυμιωδῶν: τὸ χαρεμίον τοῦ νέου καὶ ἀπῆλλαγμένου τῶν προλήψεων τούρκου, ὅστις ὑποδοχηθεὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς κλίσεις τῆς συζύγου του καὶ τὸ τοῦ τούρκου ὅστις εἶνε ἀσθηρῶν ἠθῶν εἶτε ἐξ ἰδίου αἰσθηματος, εἶτε διότι ὑπακούει εἰς τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδίως εἰς μητέρα πρεσβύτην, μουσουλμανίδα ἄκαμπτον, ἀποστρεφομένην πάντα νεωτερισμὸν,

καὶ ἐπιβάλλουσαν τὴν θέλησίν της εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς οἰκίας. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων χαρεμίων ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ. Τὸ πρῶτον ἔχει τι τὸ παρεμφερὲς πρὸς εὐρωπαϊκὴν οἰκίαν. Ἐπὶ τῆς ἐν κλειδοκύμβαλον, τὸ ὅποσον διδάσκεται νὰ κρούῃ ἢ χανοῦμ ὑπὸ διδασκαλίσης χριστιανῆς· ὑπάρχουσι τραπεζάρια ἐργασίας, καθίσματα ψιάθινα, κλίνη ἐκ μαγονίου, ἐν γραφεῖον. Εἰς τὸν τοῖχον κρέματα ἢ προσωπογραφία τοῦ Ἐφέντη, τὴν ὁποίαν ἐσχεδιογράφησε διὰ μολυβδοκονδύλου Ἰταλὸς ζωγράφος ἐκ Σταυροδρομίου· εἰς μίαν γωνίαν ὑπάρχει βιβλιοθήκη μικρὰ μὲ μίαν εικοσάδα βιβλίων, ἐν οἷς καὶ μικρὸν τουρκογαλλικὸν λεξικόν, καὶ ὁ τελευταῖος ἀριθμὸς τῆς «Mode illustrée», τὴν ὁποίαν ἡ κυρία λαμβάνει ἐκ δευτέρας χειρὸς παρὰ τῆς προξενίσσης τῆς Ἰσπανίας. Ἡ Κυρία ἔχει ὅλα τὰ χρειώδη διὰ τὴν ζωγραφὴν μὲ χρώματα ὕδαρῆ, καὶ ζωγραφεῖ ἐμπροσθὸς ἄνθη καὶ ὀπωρικά. Διαβιβασθεὶς δὲ τὰς φίλας της ὅτι οὐδὲ μίαν κἂν στιγμὴν αἰσθάνεται πληξίν. Μεταξὺ δὲ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ἐργασίας ἀναγράφει τὰ ἀπομνημονεύματά της. Καθ' ὅρισμένην ὥραν δέχεται τὸν διδάσκαλον τῆς γαλλικῆς, γέροντα κυρὸν καὶ ἐξητημισμένον, ἐννοεῖται, μετὰ τοῦ ὁποίου γυμνάζεται εἰς τὸ ὀμιλεῖν. Ἐνίοτε ἔρχεται νὰ τῆς κάμῃ τὴν φωτογραφίαν καὶ μίαν φωτογράφος Γερμανὸς ἀπὸ τῶν Γαλατᾶν. Ὅταν ἀσθενήσῃ, ἔρχεται νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ ἰατρὸς εὐρωπαϊκός, ὅστις δύναται νὰ εἶνε καὶ ὠραῖός τις νέος, διότι ὁ σύζυγος δὲν εἶνε τόσον κτηνωδὸς ζηλότυπος, καθὼς μερικοὶ του φίλοι ἐσχωριασμένοι. Ἐρχεται δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ τις Γαλλὶς βράπτρια νὰ τῆς δοικιμάσῃ φόρεμα κομμένον κατὰ τὸ τελευταῖον ἀκριβῶς σχέδιον τῆς ἐφημερίδος τοῦ συρμοῦ, μὲ τὸ ὅποσον ἢ κυρία μελετᾷ νὰ κάμῃ ὠραῖαν ἐκπληξίν εἰς τὸν σύζυγόν της τὴν ἐσπέραν τῆς Πέμπτης, ἣτις εἶνε ἡ ἱερὰ ἡμέρα τῶν μουσουλμανῶν συζύγων, καθ' ἣν ὁ ἐφέντης ἔχει νὰ ἐξαργυρώσῃ ἐρωτικὴν τινα συναλλαγματοκτικὴν εἰς τὸ «φύλλον τοῦ ῥόδου» του. Καὶ ὁ ἐφέντης, ὅστις εἶνε ἄνθρωπος ὑψηλῆς περιωπῆς, τῆς ὑπεσχέθη νὰ τὴν φέρῃ νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς ὀπῆς θύρας τὸν μέγαν χορδόν, ὅστις θὰ δοθῇ τὸν προσεχῆ χειμῶνα εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβεΐαν. Ἐν γένει ἡ χανοῦμ εἶνε κυρία εὐρωπαϊκὴ μουσουλμανὶς τὸ θρήσκευμα, καὶ τὸ λέγει δὲ αὐταρέσκως πρὸς τὰς φίλας της:— Ἐγὼ ζῶ ὡς κο-

Τὴν ἕκτην ὥραν δύο τρίτα τοῦ Σταυροδρομίου ἦσαν κατεστραμμένα ἐκ θεμελιῶν, ἐνεκισχύλιαι οἰκίαι ἀποτεφρωμένοι, καὶ δισχύλιοι ἄνθρωποι νεκροί.

^{Ἔπεται συνέχεια.}

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Richard — Lenoir. — Jacquard.

Τὴν βαμβακουργίαν, ἣν ὁ Ἀρκράϊτ ἱδρυσεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπεφάσισεν ὁ Richard-Lenoir νὰ εἰσαγάγῃ εἰς Γαλλίαν. Ὁ βίος τοῦ μεγάλου τούτου βιομηχάνου εἶναι, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἀγγλοῦ ἐφευρέτου, ἀληθῆς ἐποποιΐα.

Ὁ Φραγκίσκος Richard, ἐπικληθεὶς Richard-Lenoir, ἐγεννήθη τὴν 16 Ἀπριλίου 1765 ἐν τῷ νομῷ τοῦ Καλβαδὸς, καὶ ἦτο υἱὸς πτωχοῦ γεωργοῦ. Διατελέσας ὑπάλληλος ἐμπορικοῦ καταστήματος, ἔπειτα δὲ ὑπρέτης λεμοναδοπώλου ἐν Ρουένῃ καὶ καφενεῖου ἐν Παρισίοις, κατόρθωσε νὰ ἀποταμιεύσῃ μικρὸν κεφάλαιον, καὶ ἠγόρασε δι' αὐτοῦ ἀγγλικά βαμβάκινα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα μετεπώλησεν. Ἐμπορευθεὶς οὕτω ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐκέρδησεν ἕξ χιλιάδας φράγκων, ἀλλὰ θύμα γενόμενος δολίου τινὸς καὶ βραδιδούργου ἐμπορομεσίτου, ἔμεινεν ἐπὶ τινα ἔτη ἐν τῇ εἰρκτῇ τῆς Force, ἐν ἣ ἐκρατοῦντο τότε οἱ ἔχοντες χρεῖη. Τῷ 1790, ἐξελθὼν τῆς εἰρκτῆς καὶ ἀξιόχρεως ὄν, ἐπώλησε πανία, καὶ κερδήσας ὀλίγα χρήματα συναίτησεν μετὰ τοῦ νέου ἐμπόρου Lenoir-Dufresne, ὅστις μεταξὺ ἄλλων μετεπώλει καὶ αὐτὸς βαμβάκινα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα ἠγόραζεν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ Richard συνέλαβε τότε τὴν τολμηρὰν ἰδέαν τοῦ νὰ κατασκευάσῃ ὁ ἴδιος τοιαῦτα ὑφάσματα· τῇ βοηθείᾳ Ἀγγλῶν τινῶν ἐργατῶν ἐπελήφθη μετὰ ζήλου τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο ἐργασιῶν καὶ ὑπὲρ ἐλπίδα ἐπέτυχε συστήσας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Richard-Lenoir κλωστήριον, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἠδοκίμησεν, ὥστε οἱ δύο συνέταιροι ἀπελάμβανον 40,000 φράγ. κέρδος κατὰ μῆνα, καὶ ἐπλούτησαν, ἀπαλλάξαντες ἅμα τὴν Γαλλίαν τέλους λίαν ἐπιζητήριου.

Ἐν ἔτει 1806 ὁ Lenoir ἀπέθανεν. Ὁ Richard διετήρησε τὸ ὄνομα τοῦ συνεταιρίου του καὶ ἐξηκολούθησε μόνος τὴν ἐπιχείρησιν. Ὁ Richard-Lenoir ἦτο ἤδη πλουσιώτατος, ἀποφασίσας δὲ νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ βάμβακος, συνέλεξε σπόρον ἀμερικανικὸν καὶ ἔσπειρεν αὐτὸν ἐν Ἰταλίᾳ. Τῷ 1808 εἰσήγαγεν εἰς Γαλλίαν πενήκοντα χιλιάδας δεμάτων βάμβακος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ μέγας βιομηχάνος ἐπηρεάζει 20 χιλιάδας ἐργατῶν, καὶ ἐδαπάνησεν ἐν ἑκατομμύριον φράγκων κατὰ μῆνα.

Ἐν τούτοις ὁ Ναπολεὼν, θέλων νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν καλλιέργειαν τοῦ βάμβακος εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς νομοὺς τῆς Γαλλίας, ὑπέβαλε τὸ προῖόν τοῦτο εἰς τέλος εἰσαγωγῆς. Τότε ὁ Richard-Lenoir εἰς

ἀμνησίαν περιελθὼν, ἠναγκάσθη νὰ δανεισθῇ ἑκατομμύρια, ἵνα ἐφοδιάσῃ τὰ ἕξ αὐτοῦ κλωστήρια. Τὰ δεινὰ τοῦ 1813 οὐκ ὀλίγον συντέλεσαν εἰς τὴν καταστροφὴν του. Τῷ 1814 ἀπέδειξεν ὡς ἀρχηγὸς τῆς 8ης λεγεῶνος ἔκτακτον γενναϊότητα ἀδείξασαν ἔτι τὴν φήμην του. Τὸ διάταγμα τῆς 23^{ης} Ἀπριλίου 1814 ὑπὸ τῶν ξένων τρόπον τινὰ ἐπιβλήθην, κατήργησεν ἐντελῶς τὰ ἐπὶ τοῦ βάμβακος τέλη, ἄνευ ἀποζημιώσεως τῶν δικαιοῦχων, θανατηφόρον ἐπενεγκὼν τραῦμα εἰς τὸν μέγαν ἐργοστασιάρχην. Τὴν 22 Ἀπριλίου εἶχεν εἰσέτι παρουσίαν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων φράγκων, τὴν ἐπαύριον δὲν εἶχε λεπτόν.

Καίτοι πολλὴν ἔχων τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν γενναϊότητα, ὁ Richard-Lenoir οὐδέποτε ἀνεκυψεν, ἔζησε δὲ πένθης καὶ μεμονωμένος, καὶ ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ σύνταξιν παρὰ τοῦ γαμβροῦ του, ἀπαρηγόρητος διότι ἠναγκάζετο νὰ καταστέλλῃ τὴν δρμὴν τῆς τοῦ λοιποῦ ἀχρήστου δραστηριότητός του. Τὴν 19 Ὀκτωβρίου 1839 ἀπέθανεν. Συνοδία ἐργατῶν ἠκολούθησε τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀτυχοῦς τεχνίτου, ὅστις πρῆπει νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς γαλλικῆς βιομηχανίας.

Ὁ Jacquard, ὁ ταπεινὸς καὶ εὐγενὴς Jacquard, γεννηθεὶς ἐν Λυὼν τὴν 7 Ἰουλίου 1752, εἶναι καὶ αὐτὸς εἰς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὧν μετὰ σδασμοῦ καὶ συγκινήσεως ἀναφέρομεν τὸ ὄνομα. Νεώτατος ὢν διακρίνεται ὡς πρότυπον ἐργατικότητος, ἀγχινοῖας καὶ ἐπιμονῆς· χρηματοῖτας ὡς ὑπάλληλος παρὰ τινι βιβλιοδέτῃ, ἔπειτα δὲ παρὰ χύτη τυπογραφικῶν στοιχείων, παρατηρεῖ, συνδυάζει καὶ τελειοποιεῖ ἀδιαλείπτως τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα βλέπει ἡμέραν τινὰ εὐρισκόμενος εἰς τι μηχανοποιεῖον, παρατηρεῖ ὅτι ἡ μάχαιρα διέρχεται διὰ τῶν χειρῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἐργατῶν, πρὶν ἢ προσηλωθῇ εἰς τὴν λαβὴν. Τὴν ἐπαύριον ζωγραφεῖ σχέδιον μηχανῆς, δυναμένης νὰ ἐπιτελέσῃ ἐν τῷ πέντε λεπτῶν τὴν ἐργασίαν τεσσάρων ἐργατῶν δι' ὀλοκλήρου ἡμέρας ἐργαζομένων. Ὁ μηχανοποιὸς, μὴ δυνάμενος ἕνα καὶ τῆς πενίας του νὰ κατασκευάσῃ τὴν μηχανὴν ταύτην, διετήρησεν ὁμῶς τὸ σχέδιον. Οἱ ἐργάται του μετ' οὐ πολὺ τὸ κατέστρεψαν, φοβούμενοι μήπως ἡ ἐφεύρεσις αὐτὴ ἀπλοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν, ἐλαττώσῃ τοὺς μισθοὺς.

Ὁ Jacquard ἦτο ἐφευρέτης τὴν φύσιν, αἱ δὲ περὶ τελειοποιήσεως ἰδέαι αὐτομάτως ἐφόρῳτο ἐν τῇ διανοίᾳ του. Πρωῖμως μελετήσας τὰ κατὰ τὴν ὑφαντικὴν τέχνην, ἐσκέφθη εὐθὺς ἕξ ἀρχῆς τινὲς τρόπων ἠδύνατο νὰ ἀπλοποιήσῃ αὐτήν. Ὁ πατὴρ του ἦτο ὑφάντης χρυσοποικίλων καὶ ἀργυροποικίλων μεταξίνων ὑφασμάτων. Ἀποθανούσης τῆς μητρὸς του, συνειργάσθη μετὰ τοῦ πατρὸς, ὅστις μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε ζήσας βίον ἐργατικόν. Ὁ νεανίας, κύριος ὢν ἑαυτοῦ καὶ κληρονομήσας μικρὰν παρουσίαν, ἐνυμφεθῆ τὴν θυ-